

การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ
สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำจังหวัด เชียงใหม่
Internal Control Affecting Risk Management of District Learning
Encouragement Center, Chiang Mai Provincial Office of Learning
Encouragement

ณภาพัช วงศ์ประดิษฐ์¹ จ่านงค์ แจ่มจันทร์วงศ์² ธิตติอาภา ตั้งคำวานิช³

Naphaphat Vongpradit, Chamnong Chamchantharawong, Thitiarpha Tangkavanich

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการควบคุมภายใน ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ 2) เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับอำเภอ 3) เพื่อศึกษาการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 264 วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1) การควบคุมภายในของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม

2) การบริหารความเสี่ยงของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ การบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน

3) ตัวแปรการควบคุมภายใน ที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการประเมินความเสี่ยง มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบบนเชิงบวกต่อการบริหารความเสี่ยงของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล มีความเสี่ยงมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินความเสี่ยง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าด้านการติดตามและประเมินผล เป็นองค์ประกอบของการควบคุมภายในที่มีความสำคัญสูงสุดในการขับเคลื่อนหรือสนับสนุนให้เกิดการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ (Keywords) : การควบคุมภายใน; การบริหารความเสี่ยง; ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้

Received: 2025-10-08 Revised: 2025-12-03 Accepted: 2025-12-06

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: naphaphatvongpradit@gmail.com

² อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiang Rai College. E-mail: Chamnongcra@gmail.com

³ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiang Rai College. Corresponding author. E-mail: thitiarpha.tangkawanich@crc.ac.th

Abstract

This study aimed to: (1) study the internal control of the District Learning Encouragement Centers, (2) study their risk management, and (3) examine the influence of internal control on their risk management under the Chiang Mai Provincial Office of Learning Encouragement. This study employed a quantitative research approach. The research instrument was a questionnaire with 264 respondents. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as inferential statistics through stepwise multiple regression analysis.

The research results were as follows:

1) The overall internal control of the Centers was at a high level. Each aspect was also rated at a high level, ranked respectively as follows: controlling environment.

2) The overall risk management of the District Learning Promotion Center was found to be at a high level in all dimensions. Ranked from the highest to the lowest mean score, financial risk management was identified as the most prominent dimension.

3) The internal control variables influencing risk management of the District Learning Promotion Center indicate that the components of internal control related to monitoring and evaluation, as well as risk assessment, are positively correlated with and exert a positive impact on the Center's risk management. Based on the standardized regression coefficients, monitoring and evaluation exhibited the greatest influence, followed by risk assessment. This finding demonstrates that monitoring and evaluation is the most critical component of internal control in driving or supporting effective risk management within the Center.

Keywords: internal control; risk management; District Learning Encouragement Center

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาการควบคุมภายในระบบการควบคุมภายใน เป็นกลไกที่สำคัญและเป็นเครื่องมือในการบริหารงานของผู้บริหารทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้หน่วยงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การควบคุมภายในจึงต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพราะนอกจากจะช่วยให้หน่วยงานมีระบบการควบคุมภายในที่ดีแล้ว ยังส่งเสริมให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีอีกด้วย (กรมบัญชีกลาง, 2562) ซึ่งในแนวปฏิบัติระบบการควบคุมภายในภาคราชการ ระบบการควบคุมภายในที่ดี คือระบบการควบคุมที่ครอบคลุมงานทุกด้านและสะท้อนภาพให้เห็นเป็นองค์รวมของหน่วยงานนั้น ๆ ระบบการควบคุมภายในของรัฐบาลในปัจจุบันค่อนข้างครอบคลุมทุกระบบงาน แต่ระบบการควบคุมภายในยังไม่เห็นผลที่ชัดเจน ทั้งนี้จากในภาครัฐ มีการกำหนดหน้าที่และมอบหมายงานในหน่วยการปฏิบัติงานทั้งกระบวนการให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงคนเดียว การควบคุมสอบทานและการตรวจสอบไม่มีความต่อเนื่อง และเกิดความเกรงใจต่อการปฏิบัติงานของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งในบางครั้งขาดการประเมินและการบริหารความเสี่ยง ซึ่งความเสี่ยงเป็นสถานการณ์ไม่แน่นอน (Uncertainty) อาจก่อให้เกิดผลลัพธ์ทั้งในเชิงบวก

หรือเชิงลบได้ ถ้าสามารถบริหารความเสี่ยงอย่างถูกต้องแล้ว ความเสี่ยงจะก่อให้เกิดโอกาสและนำไปสู่นวัตกรรมหรือช่วยเพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินงานของส่วนราชการได้ (กระทรวงการคลัง, 2560)

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้มุ่งมั่นที่จะวางระบบและพัฒนาระบบการควบคุมภายใน เพื่อให้สามารถควบคุมความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานตามเป้าหมาย จากการพิจารณายุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ รวมทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้กำหนดการบริหารความเสี่ยงให้ครอบคลุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในแผนปฏิบัติราชการ ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยจำแนกไว้ 5 ประเภท ได้แก่ 1) การระบุความเสี่ยง 2) การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง 3) การจัดการความเสี่ยง 4) การติดตามและรายงานผล 5) การบูรณาการความเสี่ยงกลยุทธ์องค์กรการประเมินความเสี่ยง โดยพิจารณาแต่ละปัจจัยเสี่ยงว่ามีโอกาสจะเกิดมากน้อยเพียงใด (Likelihood) และหากเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อ (Impact) ต่อองค์กรรุนแรงเพียงใด รวมทั้งจัดลำดับความเสี่ยงเพื่อพิจารณาว่า มีความเสี่ยงใดที่มีระดับความเสี่ยงสูงเกินกว่าจะยอมรับได้ ต้องนำมาจัดการเพื่อให้ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ความเสี่ยงที่ต้องนำไปดำเนินการบริหารความเสี่ยงในปีงบประมาณต่อไป ในเรื่องของบุคลากรมีความเสี่ยงในเรื่องการปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัย การสร้างและพัฒนาผู้เชี่ยวชาญในการกำหนดเอกสารที่กำหนดขอบเขตและรายละเอียดของการจัดหาพัสดุ/งานจ้าง การเชื่อมโยงการทำงานระบบเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพและให้ความสำคัญต่อการรักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่ราชการ กระบวนการปกติของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในการบริหารงานความเสี่ยงในปีแรกอาจไม่ครอบคลุมแผนงาน โครงการที่ดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการได้ทั้งหมด จึงต้องนำประเด็นดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักของ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ และแผนปฏิบัติราชการในปีงบประมาณต่อไป โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ (KM) ในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรทุกคนของ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ให้เห็นความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนบริหารความเสี่ยงของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลอันจะนำมาซึ่งการบรรลุเป้าหมายขององค์กรมากยิ่งขึ้น (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่, 2565) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำจังหวัดเชียงใหม่ ได้ตระหนักและความสำคัญของการควบคุมภายใน จึงได้มีการจัดทำระบบการควบคุมภายในของ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อควบคุมกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ โดยลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหาย เพื่อให้ระดับของความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้และตรวจสอบได้อย่างมีระบบโดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลัก ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่, 2565)

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม พบว่างานวิจัยของ สาคร ช่วยดำรง และประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2560: 87) พบว่า การควบคุมภายในส่งผลต่อความเสี่ยง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมอยู่ในระดับมาก การควบคุมภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม อยู่ในระดับมาก สำหรับการควบคุมภายใน ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ มีระดับความเสี่ยง ทั้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาลความเสี่ยงด้านกระบวนการ

ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับน้อย ตัวแปรด้านสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความเสี่ยง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมไปถึงมิงงานวิจัยที่สนับสนุนของสร้อยญา ทั้งสุข และกมลทิพย์ คำใจ (2561: 142) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดวางระบบการควบคุมภายในของเทศบาล ได้แก่ บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและความสำคัญของระบบควบคุมภายใน ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการวางระบบการควบคุมภายในอย่างจริงจังและขาดคุณธรรมจริยธรรมของเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวขัดแย้งกับ อภินพ นิลพันธ์ และคณะ (2565: 80) พบว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ มีการควบคุมภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม อยู่ในระดับมาก สำหรับการควบคุมภายใน ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับ ปานกลาง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ มีระดับความเสี่ยงทั้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาล ความเสี่ยงด้านกระบวนการ ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์อยู่ในระดับน้อย ตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการ คือตัวแปรสารสนเทศและการสื่อสาร (X) ที่ส่งผลต่อความเสี่ยงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีข้อขัดแย้งกันในหลายส่วนทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องนี้เพื่อความชัดเจนว่า การควบคุมภายในส่งผลต่อความเสี่ยงของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอด้านใดบ้างเพื่อจะได้นำแนวทางไปปรับใช้ได้ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการควบคุมภายใน ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับอำเภอ
2. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับอำเภอ
3. เพื่อศึกษาการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับอำเภอฯ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรสังกัดสำนักงาน สกร. ประจำจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ และบุคลากรจ้างเหมาบริการ สกร.ระดับอำเภอ ทั้งหมด 25 แห่ง ประจำปีงบประมาณ 2567 จำนวน 784 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ บุคลากรสังกัดสำนักงาน สกร. ประจำจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ข้าราชการครู

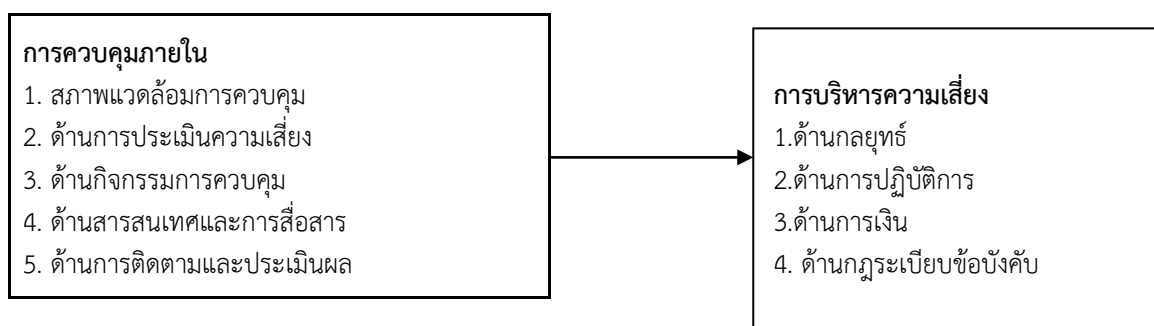
และบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ และบุคลากรจ้างเหมาบริการ สกร.ระดับอำเภอ ทั้งหมด 25 แห่ง ประจำปีงบประมาณ 2567 จำนวน 264 คน โดยได้มาจากการใช้ตาราง ของ Taro Yamane (Taro Yamane, 1970 อ้างใน อรรพรรณ ศรีโสพนันท์, 2558) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random sampling)

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ

1) แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน แนวคิดการควบคุมภายในของกรมบัญชีกลาง (2562) ภาคราชการไว้ 5 ประการดังนี้ คือ 1) สภาพแวดล้อมการควบคุม 2) การประเมินความเสี่ยง 3) กิจกรรมการควบคุม 4) สารสนเทศและการสื่อสาร 5) การติดตามและประเมินผล

2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2565) ซึ่งได้จำแนกความเสี่ยงไว้ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2565) ซึ่งได้จำแนกความเสี่ยงไว้ 4 ประเภท ได้แก่ 1) ด้านกลยุทธ์ 2) ด้านการปฏิบัติการ 3) ด้านการเงิน 4) ด้านกฎระเบียบข้อบังคับ

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ จำนวน 25 แห่ง สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ 1) สกร. อำเภอเมืองเชียงใหม่ 2) สกร.ระดับอำเภอจอมทอง 3) สกร.ระดับอำเภอเชียงดาว 4) สกร.ระดับอำเภอไชยปราการ 5) สกร.ระดับอำเภอดอยเต่า 6) สกร.ระดับอำเภอดอยสะเก็ด 7) สกร.ระดับอำเภอดอยหล่อ 8) สกร.ระดับอำเภอฝาง 9) สกร.ระดับอำเภอพร้าว 10) สกร.ระดับอำเภอแม่แจ่ม 11) สกร.ระดับอำเภอแม่แตง 12) สกร.ระดับอำเภอแม่ริม 13) สกร.ระดับอำเภอแม่วาง 14) สกร.ระดับอำเภอแม่ออน 15) สกร.ระดับอำเภอแม่อาย 16) สกร.ระดับอำเภอเวียงแหง 17) สกร.ระดับอำเภอสะเมิง 18) สกร.ระดับอำเภอสันกำแพง 19) สกร.ระดับอำเภอสันทราย 20) สกร.ระดับอำเภอสันป่าตอง 21) สกร.ระดับอำเภอสารภี 22) สกร.ระดับอำเภอหางดง 23) สกร.ระดับอำเภออมก๋อย 24) สกร.ระดับอำเภอฮอด 25) สกร.ระดับอำเภอภักดีชุมพล

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง เดือนเมษายน 2567-เดือนกรกฎาคม 2568

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือการหาค่าความตรง นำแบบสอบถาม เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของข้อคำถามในแบบสอบถาม กับเนื้อหาแนวคิด ทฤษฎีของตัวแปร คำนียามศัพท์ ความมุ่งหมาย ความถูกต้องและเหมาะสม

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นการเก็บข้อมูล โดยมี 3 ส่วน ดังนี้

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา เรื่อง การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอฯ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการควบคุมภายในการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอฯ จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1.สภาพแวดล้อมการควบคุม 2.การประเมินความเสี่ยง 3.กิจกรรมการควบคุม 4.สารสนเทศและการสื่อสาร และ 5.การติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารความเสี่ยงในการดำเนินงาน ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอฯ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ 2. การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ 3. การบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน และ 4. การบริหารความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ การบริหารความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของเรนซิส ลิเคอร์ท (Rensis Likert Method, 1967: 90-95) (Greed is Goods, 2561)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย เพื่อออกหนังสือขอข้อมูลจากบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

3.2 จัดทำแบบสอบถามในรูปแบบของ Google Form

3.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสังกัดสำนักงาน สกร. ประจำจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ และบุคลากรจ้างเหมาบริการ สกร.ระดับอำเภอ ทั้งหมด 25 แห่ง ประจำปีงบประมาณ 2567 จำนวน 264 คน โดยตอบแบบสอบถามผ่าน Google Form

3.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแล้วทั้งหมด 100%

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงานสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ระดับการควบคุมภายในของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอฯ ในภาพรวมและรายด้านโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 การวิเคราะห์ระดับการบริหารความเสี่ยง ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอฯ ในภาพรวม และรายด้านโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.4 การวิเคราะห์ตัวแปรการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอฯ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัย เรื่อง การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอฯ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การควบคุมภายใน ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ

ส่วนที่ 3 การบริหารความเสี่ยง ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 264 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 58.30 เป็นเพศชาย จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 41.70 จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 53.03 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 27.65 เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.94 และเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.39 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.95 และจบการศึกษาด้านต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.13 เมื่อจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมามีระยะเวลาการปฏิบัติงานระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 23.48 เป็นผู้ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 และเป็นผู้ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.32

2. ระดับการควบคุมภายใน ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) ในรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ย คือ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ($\bar{X} = 4.11$) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.99$) ด้านกิจกรรมการควบคุม ($\bar{X} = 3.94$) ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 3.93$) และด้านการประเมินความเสี่ยง ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการควบคุมภายในของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ (N=264)

การควบคุมภายใน	ค่าสถิติ		การแปลความหมาย	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1) ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	4.11	0.59	มาก	1
2) ด้านการประเมินความเสี่ยง	3.81	0.62	มาก	5
3) ด้านกิจกรรมการควบคุม	3.94	0.58	มาก	3

การควบคุมภายใน	ค่าสถิติ		การแปลความหมาย	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	3.99	0.57	มาก	2
5) ด้านการติดตามและประเมินผล	3.93	0.57	มาก	4
รวม	3.95	0.51	มาก	

3. การบริหารความเสี่ยงศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ การบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน ($\bar{X} = 3.95$) การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.89$) การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ($\bar{X} = 3.85$) และความเสี่ยงด้านกฎหมายข้อบังคับ ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการบริหารความเสี่ยงศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ (N=264)

การบริหารความเสี่ยง	ค่าสถิติ		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1) การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	3.85	0.63	มาก
2) การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ	3.89	0.60	มาก
3) การบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน	3.95	0.58	มาก
4) การบริหารความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ	3.80	0.65	มาก
รวม	3.87	0.62	มาก

4. จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ อิทธิพลของตัวแปรการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล (X5) และด้านการประเมินความเสี่ยง (X2) มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อการบริหารความเสี่ยงของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานพบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล (X5) มีความเสี่ยงมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินความเสี่ยง (X2) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าด้านการติดตามและประเมินผล (X5) เป็นองค์ประกอบของการควบคุมภายในที่มีความสำคัญสูงสุดในการขับเคลื่อนหรือสนับสนุนให้เกิดการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

ตัวแปร	b	S.E.b	β	t	P	Tolerance	VIF
(Constant)	0.652	0.151		4.328	0.000		
X ₅	0.663	0.047	0.676	14.151	0.000	0.591	1.693
X ₂	0.159	0.043	0.175	3.663	0.000	0.591	1.693
R = 0.799, R ² = 0.639, Adj. R ² = 0.636, S.E. _{est} = 0.33990, F = 237.034							

Y = การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา

ค่านัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การควบคุมภายใน ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการประเมินความเสี่ยง เรียงตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ มีการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความซื่อสัตย์และความโปร่งใส มีการยึดมั่นในค่านิยมที่สนับสนุนการทำงานอย่างมีความรับผิดชอบและจริยธรรม รวมถึงการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมภายในอย่างเคร่งครัด หน่วยงานมีการสื่อสารข้อมูลสำคัญไปยังบุคลากรทุกระดับอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีระบบสื่อสารที่สนับสนุนการดำเนินงานและการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ แสดงถึงการออกแบบและดำเนินมาตรการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ มีการอนุมัติและตรวจสอบกระบวนการภายในอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการจัดการหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการตรวจสอบและประเมินผลระบบการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนด พร้อมทั้งมีการปรับปรุงกระบวนการควบคุมให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการขององค์กร หน่วยงานและสถานศึกษาสามารถระบุ วิเคราะห์ และประเมินความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานขององค์กร พร้อมทั้งมีการจัดทำแผนและปรับปรุงมาตรการจัดการความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยรวมแล้วทุกด้านของการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีต่อความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ สอดคล้องกับศึกษาของนาทชนก เข้มข้นเขตกิจ (2564: 63-64) พบว่า การควบคุมภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม สอดคล้องกับศึกษาวิชาพร เปล่งผิว และมัทนา วังถนอมศักดิ์ (2562: 26) ที่พบว่า ระดับการควบคุมภายในของสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านกิจกรรมการควบคุม รวมถึงยังสอดคล้องกับแนวคิดของ มัตติมา กรงเด็น (2564: 1323) ที่ศึกษา การควบคุมภายใน พบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม

2. การบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ ภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจาก การจัดการความเสี่ยง การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง การระบุความเสี่ยง การบูรณาการความเสี่ยงกลยุทธ์องค์กร และการติดตามและรายงานผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ มีการดำเนินการจัดการความเสี่ยงที่มีความเหมาะสม มีมาตรการที่ชัดเจนในการควบคุมและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กร รวมถึงมีการวางแผนเตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉิน การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงได้รับการดำเนินการอย่างรอบคอบ โดยการประเมินผลกระทบและความเป็นไปได้ ของความเสี่ยงเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการจัดการได้อย่างเหมาะสม สามารถระบุความเสี่ยงในกระบวนการดำเนินงานได้อย่างครบถ้วน และแม่นยำ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการบริหารความเสี่ยงความเสี่ยงในขั้นตอนต่อไป การบริหารความเสี่ยงได้รับการบูรณาการเข้ากับการวางแผนและกลยุทธ์ขององค์กรอย่างเป็นระบบ ช่วยให้การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์สอดคล้องกับการบริหารความเสี่ยงและเป้าหมายระยะยาวขององค์กร มีการติดตามผลและรายงานความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของมาตรการจัดการความเสี่ยง และใช้ข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ภาพรวมในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของหน่วยงานและสถานศึกษาในการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการจัดการ วิเคราะห์และประเมิน ระบุ บูรณาการเชิงกลยุทธ์ รวมถึงการติดตามและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงาน

เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างทันท่วงที สอดคล้องกับ ธีรยุทธ สายใหม่ (2560: 114) ที่พบว่า การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับ เสาวนีย์ หมิ่นรักษ์ และรุจิราพรรณ คงช่วย (2567: 2460) ที่ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก รวมถึงยังสอดคล้องกับ ธีรศักดิ์ ยะกันทะ (2567: 287) พบว่า การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านกลยุทธ์ และด้านการดำเนินงาน ที่อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ

3. การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ จาก ตัวแปรการควบคุมภายใน 5 ด้านนั้น อิทธิพลของตัวแปรการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล (X5) และด้านการประเมินความเสี่ยง (X2) มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อการบริหารความเสี่ยงของ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐานพบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล (X5) มีความเสี่ยงมากที่สุด รองลงมาคือด้านการ ประเมินความเสี่ยง (X2) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าด้านการติดตามและประเมินผล (X5) เป็นองค์ประกอบของการ ควบคุมภายในที่มีความสำคัญสูงสุดในการขับเคลื่อนหรือสนับสนุนให้เกิดการบริหารความเสี่ยงที่มี ประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอสามารถตรวจจับจุดอ่อน ข้อบกพร่อง และ ความเสี่ยงใหม่ๆ ที่อาจเกิดขึ้นหรือมีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการปรับปรุง ให้กระบวนการบริหารความเสี่ยงมีความแม่นยำและเป็นปัจจุบัน อีกทั้งมีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับภัย คุกคามและโอกาสที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น เมื่อความเสี่ยงถูกประเมินอย่างถูกต้องและ ครบคลุม จะนำไปสู่การกำหนดมาตรการควบคุม และการตัดสินใจในการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ตามมาสอดคล้องกับการศึกษาของ ตะวันฉาย ลือกำลัง (2567: 9) พบว่า ประกอบด้วยตัวแปรด้านการติดตาม ประเมินผลความเสี่ยง ที่สามารถพยากรณ์ความแปรปรวน ได้ร้อยละ 72.60 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย (Research Knowledge)

1. การพัฒนาการควบคุมภายใน ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับอำเภอฯ มีแนวทางสำคัญในการ นำผลการประเมินไปปรับปรุงนโยบายและแนวปฏิบัติ ใช้ผลการวิจัยส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความ ซื่อสัตย์และโปร่งใสปรับปรุงมาตรการควบคุมให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง พัฒนาระบบสารสนเทศและการสื่อสาร โดยการปรับปรุงระบบการส่งข้อมูลเพื่อให้บุคลากรทุกระดับเข้าถึง ข้อมูลสำคัญได้ทันเวลา พร้อมทั้งจัดตั้งช่องทางการสื่อสารที่โปร่งใสระหว่างผู้บริหารและบุคลากร การยกระดับ กระบวนการควบคุมและติดตามประเมินผล โดยพัฒนาระบบตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพและ ดำเนินการประเมินผล และปรับปรุงกระบวนการควบคุมและกำหนดความรับผิดชอบของบุคลากรให้ชัดเจน อย่างสม่ำเสมอ การบริหารและจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ โดยการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญ ของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เพื่อปรับปรุงมาตรการจัดการความเสี่ยงให้เหมาะสมกับเป้าหมายองค์กร และการ นำผลการวิจัยไปใช้ในการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร จัดอบรมเกี่ยวกับการควบคุมภายในและการบริหาร ความเสี่ยง โดยการเผยแพร่ผลการวิจัยให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการปรับปรุงการดำเนินงาน รวมถึงการติดตามและประเมินผลการนำไปใช้ การพัฒนาระบบติดตามผลและประเมินประสิทธิภาพของ แนวทางที่นำไปใช้ ตลอดจนสร้างระบบรายงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งการนำผลการวิจัยไปใช้ใน

แนวทางที่กล่าวมาจะช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับอำเภอ ได้อย่างยั่งยืน

2. การบริหารความเสี่ยง ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับอำเภอ มีแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ ในการพัฒนาแนวทางการจัดการความเสี่ยงที่เป็นระบบ โดยนำมาตรการและแนวทางการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงานอื่น พร้อมทั้งกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการควบคุมและลดผลกระทบของความเสี่ยง ปรับปรุงกระบวนการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง ในการใช้หลักเกณฑ์การประเมินที่รอบคอบและเป็นระบบเพื่อลำดับความสำคัญของความเสี่ยง รวมทั้งการปรับปรุงเครื่องมือและเทคนิคการวิเคราะห์ความเสี่ยงให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กร ส่งเสริมการบูรณาการความเสี่ยงเข้ากับกลยุทธ์องค์กร ในการนำการบริหารความเสี่ยงมาผนวกกับกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ สนับสนุนให้ผู้บริหารและบุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของความเสี่ยงต่อเป้าหมายองค์กร อีกทั้งการเสริมสร้างระบบติดตามและรายงานผลความเสี่ยง โดยจัดให้มีระบบการติดตามและรายงานความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลจากการติดตามผลเพื่อปรับปรุงมาตรการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แนวทางดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการบริหารความเสี่ยงด้านการศึกษาที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนในอนาคต ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับอำเภอฯ ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3. การพัฒนาศักยภาพการบริหารความเสี่ยงของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ โดยใช้ตัวแปรการควบคุมภายใน ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการประเมินความเสี่ยง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการ ทบทวนและปรับปรุงมาตรการควบคุมภายใน และ กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง อย่างสม่ำเสมอ โดยใช้ ข้อมูลจากการติดตามและประเมินผล เป็นเครื่องมือหลักในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ สามารถ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ของสภาพแวดล้อมได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน การพัฒนาระบบการทำงาน เน้นการสร้างระบบที่ใช้งานได้จริง จัดทำ แนวทางปฏิบัติ ที่ชัดเจนในการติดตามควบคุมภายใน และนำผลที่ได้มาใช้ ปรับปรุงมาตรการบริหารความเสี่ยง ทั้งนี้ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีแนวทางที่ชัดเจนในการติดตามและประเมินผลด้านการควบคุมภายใน ใช้ข้อมูลจากการติดตามผล เพื่อปรับปรุงมาตรการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงกระบวนการประเมินความเสี่ยงให้เป็นระบบ พัฒนาวิธีการระบุ วิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงให้เหมาะสม ส่งเสริมให้บุคลากรมีความเข้าใจและสามารถใช้เครื่องมือการประเมินความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการบูรณาการการควบคุมภายในเข้ากับการบริหารความเสี่ยง โดยนำข้อมูลจากการติดตามและประเมินผลมาปรับใช้ในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง สนับสนุนให้มีการทบทวนและปรับปรุงมาตรการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่อง การนำแนวทางดังกล่าวไปใช้จะช่วยให้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับอำเภอ สามารถบริหารความเสี่ยง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้อย่างมั่นคงยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า การติดตามและประเมินผล และ การประเมินความเสี่ยง เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ จึงขอเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การกำหนดแผนการติดตามและประเมินผลอย่างชัดเจน ควรมีการกำหนดนโยบายระดับจังหวัด ให้ศูนย์การเรียนรู้ระดับอำเภอ จัดทำแผนการนิเทศติดตามเพื่อให้เกิดกระบวนการที่ชัดเจน ให้ความสำคัญในเรื่องของการประเมินความเสี่ยง มีกระบวนการประเมินบันทึกการนิเทศที่ชัดเจนของการติดตามและประเมินผล และการประเมินความเสี่ยง ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานหรือกลไกเพื่อขับเคลื่อนและมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะการนิเทศติดตาม รายงานผล เพื่อสนับสนุนการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ควรมีการพัฒนาและปรับปรุง แต่งตั้งคณะทำงานรวมไปถึงมีกระบวนการประเมินความเสี่ยงที่เป็นระบบและทันสมัยมากทันต่อสถานการณ์ การประเมินความเสี่ยงเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว สามารถระบุความเสี่ยงได้อย่างชัดเจน สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี การประเมินและติดตามควรมีการประเมินและติดตามผลทั้งก่อนทำ ระหว่างทำ และหลังทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการบันทึกการติดตามและประเมินผลที่เป็นลายลักษณ์อักษร สามารถใช้ข้อมูลที่ยังงานการติดตามและประเมินผลมาพัฒนางานได้อย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการประเมินความเสี่ยง และการติดตามและประเมินผล เช่น มาตรฐานในการติดตามและประเมินผลในหน่วยงานของท่านเป็นมาตรฐานเดียวกันหรือไม่

2.2 มีการศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยงระหว่างศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแต่ละแห่ง

2.3 ควรมีการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยงของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ เพื่อใช้เป็นแนวทางการในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงการคลัง. (2560). แนวปฏิบัติการตรวจสอบภายในการประเมินความเสี่ยงเพื่อวางแผนการตรวจสอบ. เอกสารประกอบการเสวนาการบริหารความเสี่ยงของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมบัญชีกลาง. (2562). แนวปฏิบัติระบบการควบคุมภายในภาครัฐราชการ. สำนักบัญชีและตรวจสอบภายในกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.cgd.go.th/cs/internet> สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2568.
- ตะวันฉาย ลือกำลัง. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา. 3(3): 1-11.
- ธัญญารัตน์ สายใหม่. (2560). การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธีรศักดิ์ ยะกันทะ และคณะ. (2567). การบริหารจัดการที่มีผลต่อการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 7(6): 281-292.

- นาทชนก เข้มแข็งเชตกิจ และคณะ. (2564). การดำเนินงานการควบคุมภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรีและราชบุรี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6(8): 56-68.
- มัตธิมา กรงเด็น. (2564). **การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วิชาพร เปล่งผิว และมัทนา วังถนอมศักดิ์. (2562). การควบคุมภายในของโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10(1): 19-33.
- สร้อยญา ทั้งสุข และกมลทิพย์ คำใจ. (2561). การประเมินผลการควบคุมภายใน และแนวทางการพัฒนาระบบการควบคุมภายในของเทศบาลในเขตจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*. 7(2): 141-154.
- สาคร ช่วยดำรง และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2560). การบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เพื่อการเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาตลอดชีวิต. *วารสารบริหารการศึกษา บัณฑิต*. 17(1): 87-98.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่. (2565). **แผนบริหารความเสี่ยงและทุจริต** (เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์). กลุ่มอำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่.
- เสาวนีย์ หมั่นรักษ์ และรุจิราพรณ คงช่วย. (2567). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*. 9(2): 2453-2468.
- อภิณพ นิลพันธ์ และคณะ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับความเสี่ยงของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดยะลา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. 17(1): 80-88.
- อรรวรรณ ศรีโสมพันธ์. (2558). **ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง: การวิจัยเชิงปริมาณ**. เอกสารประกอบโครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่). 1-2 ธันวาคม 2558. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- Greed is Goods. (2561). **ต้นทุนทางการเงิน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://greedisgoods.com/marketing-mix-place> สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2568.
- Likert, R. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.

